

FRAMTIDEN FÖR DEN FRIA SCENKONSTEN I STOCKHOLM

AKT 1 - Röster från den fria scenkonsten

Medverkande

Nils Poletti, Turteatern

Sara Myrberg, Teater Tre

Sven Wagelin Challis, Dockteatern Tittut

Anders Jansson, Teater Barbara

Agnes Rosenberg, Orienteatern

Bianca Kronlöf, Gruppen

Måns Westfelt, Aliasteatern

Birgitta Sundberg, Fria teatern

Rolf S. Nielsen Teatercentrum

Anonym teater

Max Lundqvist, Teater KAOS

Andreas Boonstra, moment:teater

Ture Rangström, Strindbergs Intima Teater

Josefin Lennström, Mittiprickteatern

Sophia Artin, Galeasen

Birgit Hageby, Sveriges Dramatikerförbund

Danjel Andersson, MDT

Magnus Lindman, Tribunalen

Här följer några av framförandena.

Sara Myrberg, Teater Tre

Teater Tres verksamhet vänder sig i huvudsak till mycket små barn och vi har under åren byggt upp en erfarenhet kring scenkonst för de allra yngsta. Detta kräver tid, resurser, god planering och en anpassad scen vänlig, inbjudande och fri från saker att stoppa i munnen och kvävas av.

Vår scen hyrs också ut till gästspel, ofta till unga konstnärer men också till mer etablerade grupper.

Ansökan om Kulturstöd från Stockholms stad insändes 2 sept.

Vi sökte medel för hela vår verksamhet

Mail från Stockholms kulturstrategiska förvaltning inkom 11 september med anmodan att komplettera och att bryta upp vår ansökan. Vi fick några få arbetsdagar på oss.

Vi kompletterade.

Vi bröt upp och styckade sönder vår ansökan. (i visst samråd med vår handläggare och ingen skugga ska falla över henne, hon försökte verkligen hjälpa oss!)

Vi skrev och skrev många A4 ...

Vi fick senare höra att Förvaltningen beklagat olyckliga formuleringar i sitt mail och nu backat på vissa punkter.

Vi får ingen information

Vi ringer men vår handläggare har inte tid med möte med oss för allt arbete med kompletteringarna...

Vi kan möjligen få ett telefonmöte men vi avböjer.

Vi vill ha skriftlig information och vi tycker att samma information borde ges till alla grupper samtidigt.

För oss innebär det nya kulturstödet

- en ökad administration som tar absurd mycket tid och kraft och verkar hämmande på hela verksamheten trots att vi har ett bra ansökningssystem och rätt kompetens för detta.

-en uppstyckad verksamhet med kortsiktig och osäker planering . Vi fräntas möjligheten att själva ansvarsfullt utveckla och driva vår verksamhet. Vi får svårigheter att planera nya produktioner, vara bra arbetsgivare , ingå anställningsavtal, bära löpande kostnader och söka långsiktiga samarbeten.

- framför allt innebär det en detaljstyrning av våra val av produktioner Ett hot mot vår konstnärliga frihet.

Vi vill

-att Kulturstödet rivs upp och görs om!

- att anslag till fria professionella teaterverksamheter med egen scen ska ges till grupperna med förtroendet att själva driva och utveckla sina verksamheter utan närgången myndighetsinblandning.

- att administrationen kring anslagen ska förenklas och ge tid över för det vi får medel till att skapa scenkost för vår publik.

- att dialogen mellan Stockholms stad och de Fria grupperna ska vara tydlig, transparent, och respektfull

Stockholms Stad växer och har stort behov av fler scener, stora som små, i innerstad och förort där såväl bebisar som vuxna kan möta Fri Scenkonst i alla tänkbara och otänkbara former!

Sven Wagelin Challis, Dockteatern Tittut

Dockteatern Tittut omsätter 7 miljoner per år. Stockholm stad en sjundedel ungefär. För de pengarna spelar vi 600-700 föreställningar på ett år, på två egna scener i Stockholm och på turné i hela landet. Ca 50 % av vardera. Vi är till 60 % självfinansierade. Vi har hög renommé och tullar inte på den konstnärliga kvaliteten. Stockholms kulturförvaltning vet exakt vad vi kan och vad vi gör. De läser våra ansökningar, redovisningar, årsberättelser.

Vi bedriver en verksamhet som kräver långsiktig planering. Vi har repertoarteater och en föreställning kan rulla upp till tre år.

Vi fick en tydlig bakläxa att vi inte fick söka verksamhetsstöd utan skulle dela upp vår verksamhet i projekt sen fick vi gissa oss till hur vi skulle hacka ner vår verksamhet. Vi håller inte på med projekt utan med en löpande verksamhet.

Vi fick problem redan med det nya subventionssystemet som definitivt inte fungerar för teatrar med egna scener. I dag har det förändrats till ungefär som förut för det fungerar inte annars. Vi eftersträvar att ge våra dockspelare anständiga löner och så långa kontrakt som möjligt. Då måste vi veta hur vår ekonomi ser ut.

Man öppnar inga möjligheter för nya grupper genom att sänka de som är etablerade. De flesta fria grupper som överlevt har gjort det tack vare att de släppt in nya/yngre begåvningar. Det nya som sker på de stora institutionerna har oftast skett på de fria scenerna först.

Institutionerna har stor nytta av de fria gruppernas "billiga" förarbete.

Det här nya systemet skapar förutom en större osäkerhet även en ökad byråkratisering vilket redan sen tidigare är en stor belastning för vårt kontor som ska göra "andras" jobb i större och större utsträckning. Snart har vi inte tid att göra teater. Kostnaderna för "Stockholmsbyråkratin" får även staten, landstinget och landets arrangörer vara med och betala för.

Vi tycker att vi borde bemötas med respekt och inte ses som bidragstagare. Stockholm stad borde vara stolta över vårt arbete. Anslagen är små i jämförelse vad vi ger tillbaka. Vi önskar en äkta dialog. Dessutom bör Stockholms kulturförvaltning visa en viss ödmjukhet. De fria barnteatergrupperna subventioneras mycket av Stockholmsbarnens föreställningar med turnétäkter från övriga landet.

(Varför sker ingen debatt om detta på politik och ekonomisidorna?)

Anders Jansson, Teater Barbara

1. Presentation och bakgrund.

Teater Barbara, som fyller tio år i år, drivs av Carina Jingrot och Johan Ehn. Vi delar Scen Pipersgatan 4 på Kungsholmen med Teater De Vill.

Vi har blivit ombudda att göra kompletteringar i vår ansökan för vår verksamhet. Informationen som vår producent fick från handläggaren var luddig angående exakt vad det var vi skulle komplettera och varför. Vår producent samtalade med en handläggare, vi ändrade några detaljer och vår ansökan gick vidare.

Men vi har haft lite tur. Vår verksamhet var beskriven med en slags röd tråd, som föreföll vara upplagd i sammanhängande men definierade program. Sen gör vi redan mycket av det som Kulturförvaltningen vill att vi ska göra; vi delar scen med en annan grupp och vi hyr ut till externa aktörer. Men vad förvaltningen inte riktigt verkar förstå är att detta också kräver resurser i form av tid och personal; lokaler och teknik som slits och inte minst att det tar tid och utrymme från det vi har fått pengar för – att producera och spela teater.

2. Utvärdering och kritik.

Vi, som mest spelar för barn och ungdomar, spelar ofta våra pjäser under längre perioder (minst 1,5-2 år) då vi turnerar i Stockholms län och hela övriga landet. Flera pjäser löper ofta parallellt. Alla delar av vår verksamhet hakar i varandra och är beroende av varandra. Vi är ibland samma tre skådespelare som spelar i tre olika pjäser. Det är därför omöjligt att på ett trovärdigt sätt stycka upp budgeten i olika projekt/program.

Vi har (förstås!) aldrig fått så mycket pengar för vår verksamhet som vi ansökt om. Men vi tror oss kapabla att själva göra prioriteringar bland våra planer och idéer utifrån de pengar vi sen har att röra oss med.

Att alla eller nästan alla grupper fått göra om sina ansökningar betyder inte att vi inte förmår sätta oss in i de nya riktlinjerna. Det tyder kanske snarare på att riktlinjerna varit otydliga? Eller att det finns en stor okunskap och ovilja från förvaltningens sida att sätta sig in i vår situation?

Eller är det ett medvetet sätt att försvåra vår verksamhet och driva oss bort från Stockholms kulturliv? En kontinuerlig verksamhet som har en fast scen KAN INTE GÖRAS OM TILL PROJEKT! Fler ansökningstillfällen skapar en onödig byråkrati, både för oss och för de handläggare som ska gå igenom alla ansökningar. Det händer oerhört sällan att någon handläggare från vare sig stad, kommun eller kulturråd kommer och tittar på vad vi gör.

Så många förändringar på kort tid och ingen av dem har visat sig vara till vår eller publikens fördel: att föra ut kulturen till barn och ungdom. Det har bara blivit svårare och mer byråkratiskt. Det nya stödsystemet präglas av en misstro från Staden gentemot de fria

scenkonstproducenterna. Se på teaterhösten i Stockholm; de fria grupperna har skapat underverk! Detta borde skapa förtroende och inte tvärtom!

3. Vision.

Vi har en bön. Återinsätt kultursekreterarna ute i stadsdelarna! Det behövs kompetenta människor som kan se, rekommendera och arrangera föreställningar för skolelever. Som det är nu, är det godtyckligt vilka skolungdomar/skolor som får ta del av den kultur som staden ger sitt ekonomiska stöd till.

Det får inte hänga på om en skola råkar ha en eldsjäl som kulturombud och som lyckas driva igenom t.ex. ett Skapande Skola projekt. Något de ofta får ägna sin fritid åt.

Stockholms stad skulle kunna ta beslut på att barn o ungdomar har rätt till en professionell kulturupplevelse per termin.

Agnes Rosenberg, Orienteatern

Agnes Rosenberg heter jag och är producent på Orienteatern i Stockholm. Orienteatern har funnits på Katarina Bangata 77 på Södermalm i 30 år. Teatern leds av Lars Rudolfsson.

Torsdagen den 12:e september kl 17 fick vi ett samtal från vår handläggare på Kulturförvaltningen om att vår ansökan inte kunde godkännas på grund av att den inte följde de riktlinjer som var satta. Ansökan fick inte beskriva vår verksamhet som helhet eller ta upp tidigare produktioner. Vi uppmanades att bryta upp ansökan i flera delar och beskriva varje del i termen program. Varje program skulle ha en röd tråd d.v.s. ett tema och kunde innehålla en eller flera produktioner. Vi fick ha max 3 "röda trådar". Varje programpunkt eller produktion skulle beskrivas för sig och utifrån de bedömningsgrunder som finns uppsatta: Konstnärlig kvalitet, delaktighet, flerkulturellt perspektiv etc. Det blev inte helt klart för oss om de enskilda programmen kunde avslås var för sig eller om hela ansökan skulle bifallas eller avslås. Vi förstod dock att om ett program avlogs var det slutgiltigt, det skulle inte gå att söka igen för samma program.

Kulturstödet fick inte sökas för löpande kostnader utan alla kostnader skulle kopplas till programmen. Den här gången fick vi dispens från det stora arbetet att dela upp vår verksamhetsbudget inklusive förvaltningskostnader och fast personal på produktionsbudget. Dock inte skriftlig dispens så som vi begärt utan endast via telefonsamtal med handläggaren. Komplettering av ansökan skulle vara Kulturförvaltningen tillhanda senast den 17 september. Vi hade alltså två arbetsdagar på oss att komplettera. Samma helg hade vi ny premiär för Vems lilla mössa flyger.

Som förvaltare av ett teaterhus med fastanställd personal behöver vi ett bidragssystem som tillåter långsiktighet i planeringen men också en rörlighet i repertoaren.

Som verksamhet är vi öppna för uppmaningar från Kulturförvaltningen att arbeta mer med jämställdhet, delaktighet och flerkulturella perspektiv och att titta på räckvidd och publikmål.

Som konstnärlig verksamhet vill vi ha förtroendet från politiker och förvaltning att planera vår egen repertoar. Om teatern ska arbeta tematiskt i sin programläggning ska det vara ett eget konstnärligt beslut och inte pålagt genom bidragssystemet.

Riskerna med detta specificerade programtänk är stora. Skulle ett avslag kunna tolkas som tystande av politiska åsikter? Fick vi avslag för att vi planerade en stor samhällskritisk uppsättning i samband med valet eller för att den inte höll tillräckligt hög konstnärlig kvalitet redan på skissbordet? Hur ska vi kunna skydda våra konstnärliga idéer när hela vår repertoarplanering för 3 år framåt ligger ute som offentlig handling för vem som helst att begära ut?

Vi skulle vilja ha ett system som bygger på förtroende mellan politikerna & kulturförvaltningen och teatrarna. Systemet ska kunna ställa krav på att skattebetalarnas pengar går till ett brett spektra av kvalitativ kultur utan att inkräkta på den konstnärliga friheten eller ifrågasätta professionella verksamheter.

Måns Westfelt, Aliasteatern

Jag heter Måns Westfelt och är medarbetare på alias TEATERN som skådespelare, regissör och tillhörig ledningsgruppen.

alias TEATERN bildades på 70-talet av kulturarbetare, flyktingar från Latinamerika. Hemorten var då en teater i Skärholmen och man spelade på spanska.

För 20 år sedan byggde teatern om en obrukbar källarlokal i Vasastan till en vacker och funktionell teater, med stöd av Boverket, Statens Kulturråd och Kulturnämnden. Gruppen spelar nu företrädesvis på svenska, nyskriven svensk dramatik och latinamerikansk/spansk i översättning, ett av våra teatrar märkligt försummat område.

alias TEATERN hade tidigare verksamhetsbidrag, men det togs bort, återstod att söka projektbidrag, dom krymptes år från år, nu börjar ansökningarna allt oftare avslås: "inte den här gången, kom igen vid nästa ansökningstillfälle!"

Osäkerhet, ovisshet, ingen framförhållning...ja, det är vad det leder till, och mycket mer!

Det fria teaterlivet är på väg att bli "det ofria teaterlivet".

Det institutionella teaterlivet har ett uppdrag, från nationen, staden, länet.

Det fria teaterlivet har också ett uppdrag, att vara fritt, det är just det, som det har bidrag för. Att vara fritt.

Verksamhetsbidrag skapar långsiktighet och frihet i det konstnärliga arbetet.

Projektbidrag! Då drabbas vi av de nya riktlinjerna, direktiven, kriterierna.....

Vad som är konstnärlig kvalitet ska nu avgöras av ett antal kulturadministratörer, inte i mötet med publik och recensenter!

Tänk en målare som INNAN han får ställa sig vid staffliet tillfrågas:

-Vad ska det här bli då? Vem ska titta på den här då? Var ska den ställas ut?

Eller en författare INNAN han/hon tillåts fatta pennan...

-Vad är det för läsare du riktar dig till? Vad har ni för kunder? Rätt kunder? En bred allmänhet?

Jasså, ganska smal grupp. Nej, DÅ uppfyller det inte myndighetens kriterier för konstnärlig kvalitet.

Alltså, ingen idé att börja på något manuskript, det kanske ska brännas snart.

CENSUR

Det var en gång en revolution, som gick igång i den konstnärliga frihetens namn, men den blomningen kvävdes, då det utgick ett påbud om det enda rätta.

Censur, det är illa nog. I sig självt.

Men vad leder den till.

Självcensur.

Men, självcensur får inte förgifta vårt arbete.

Stockholm Kultur,

LÄGG NER DET HÄR SYSTEMET!

Låt oss behålla vår konstnärliga frihet.

Men betala gärna hyran på teatern!

Länge leve det fria teaterlivet!

Birgitta Sundberg, Fria Teatern

2011 fick vi ett överraskande telefonbesked från kultur förvaltningen. halverat stöd och året därpå Ingenting. Ingen förstod varför.

Det var en knapp vecka till kulturnämndens beslut. Oppositionen begärde bordläggning. Beslutsunderlaget var fullt av fel och brister.

Och Vi som t.o.m. hade brev från kulturborgarrådet att det inte fanns några intentioner att skära ner vårt stöd.

Madeleine Sjöstedt hade beklagat att stockholmarna inte var tillräckligt engagerade i Stockholms fria kulturliv. Hon önskade sig en demonstration utanför stadshuset.

Hotet mot Fria Teatern och andra födde en rasande aktivitet hos medborgarna. Madeleine Sjöstedt fick sin demonstration och mailboxen full.

Men beslutet klubbades ändå. Oppositionen reserverade sig.

Nu skulle vi ansöka enligt det nya stödsystemet. Med armlängds avstånd

Exempel 1

"jag är Högdalen"

Tema : papperslös. Intervjuarbete som skulle leda fram till gestaltning av berättelser, parat med debatter på Fria Teatern i Högdalen.

Vi måste komplettera ansökan flera gånger. Och sen måste vi lämna ut namn och kontaktuppgifter till våra kontakter inom de organisationer vi skulle samarbeta med. Det var organisationer som Ingen människa är illegal, RFSL, No Border, Glöm aldrig Pela och Fadime, Farr, och Röda korset.

Efter 3 månader fick vi avslag med motiveringen att vi saknade relevant kunskap.

Exempel 2

Vi skulle sätta upp Gyllene Draken av Schimmelpfennig i samarbete med Östgötateatern.

Östgötateaterns chef blev uppringd från kulturförvaltningen och utfrågad om samarbetet. Förvaltningen begärde också in och fick vårt interna samarbetsavtal

Något stöd fick vi inte, eftersom det var ett nationellt projekt och Stockholms skattepengar kan inte gå till Östergötland,

(medan däremot Östergötlands skattepengar kan gå till Stockholm)

Denna ologiska regel fick vi ingen information om när ärendet bereddes under flera månader. Om det nu ändå fanns en regel mot projekt över länsgränsen, var det ju märkligt

att kulturförvaltningen gjorde sig besvär med att ringa teaterchefen i Norrköping. Och vad skulle dom med vårt samarbetsavtal till?

Men nu spelar vi Gyllene Draken i Högdalen och vi är glada åt Östergötlands skattepengar

Eftersom vårt kommunala anslag är 1 miljon mindre än 2010.

I framtiden. Ställ oss inte mot varandra. Älska inlåsningsseffekten.

En del är rädda för den. Jag tycker den är smart.

Inlåsningsseffekten kallas det när kontinuerliga anslag lämnas till kontinuerliga teatrar.

Att nåt som är så smart kan ha en negativ klang.

Dom Fria scenerna är ett faktum.

Så lås in, lås fast, lås fast pengarna vid dom och lås fast människorna och se till att dom inte smiter. Ge dom det stöd dom behöver. Att inte ta den chansen är rena vansinnet och slöseri med skattepengar. Aldrig kan man få mer kvalitetskultur för pengarna.

Och skapa en ny och riklig anslagspott för nya verksamheter och projekt.

Farhågorna inför det nya stödet har alla blivit besannade.

Vi som tillhör det fria kulturlivet, har rätt att slippa ställas mot varandra.

Vi har rätt att respekteras för vår konst, för vår kulturgärning och för vad det ger Stockholm och stockholmarna.

Älska inlåsningsseffkten.

Rolf S. Nielsen, Teatercentrum

Vi är arbetsgivarpart och tecknar vi kollektivavtal med Teaterförbundet för de fria teatrarna i Sverige.

Redan 2011 varnade Teatercentrum för att det nya bidragssystemet skulle missgynna teatrar och konstnärliga verksamheter med långsiktigt planering.

Med Stockholms nya bidragssystem har vi inte längre en kulturförvaltning som ser till att vi kan ta del av högklassig och varierande teaterkonst, istället har vi ett repertoar- och smakråd. Är det verkligen det som kulturnämnden önskar?

Vill kulturnämnden verkligen att vi ska ha ett teaterutbud som kommer att bli snävare och mer byråkratisk när en liten grupp tjänstemän i detalj ska styra de fria teatrarnas verksamhet.

Det nya bidragssystemet väcker även frågor kring hur vi på bästa sätt med hjälp av våra offentliga medel kan säkerställa ett rikt kulturliv i Stockholm. I det nya bidragssystemet kommer de fria teatrarna tvingas att spendera än mer tid på administration av ansökningar. Vore det inte mer fördelaktigt inte bara för de fria teatrarna utan även för hela Stockholm om den tiden kunde läggas på konstnärlig verksamhet? Ingen kommer att gynnas av fler ansökningar och färre föreställningar.

Teatercentrum har inget emot att det ställs krav på de som får bidrag. Det är ett gott tecken på att man tar kultur på allvar och att man vill ha en högklassig sådan. Men det nya bidragssystemet går för långt och genererar olyckliga konsekvenser.

Förutom effekterna om mer administration och mindre konstnärlig verksamhet så påverkar det även arbetssituationen för de fria teatrarna och deras anställda. I det tidigare bidragssystemet som inkluderade verksamhetsbidrag kunde de fria teatrarna planera sin verksamhet över längre tidsperioder. Det här gav de anställda på teatrarna en trygghet rörande deras försörjning. Som en av arbetsmarknadens parter anser vi att det är olyckligt och att man nu har berövat skådespelare, sminköser, ljus tekniker m.fl. den här tryggheten. Vidare är möjligheten att planera sin verksamhet över en längre tidsperiod en grundförutsättning för all professionell konstnärlig utveckling.

Teatercentrum anser att kulturnämnden måste rannsaka sig själva och rätta till ett beslut som riskerar att skada Stockholms fria teatrar.

Anonym teater

Vi kallas för ett särintresse. Smaka på det ordet och lyssna på betydelsen.

Vi når ut till enormt många barn och ungdomar ute i landet. Dock inte i Stockholm då vår "vän" Madeleine har förstört hela infrastrukturen för allt som kan kallas för samarbete mellan skolor och teatrar. Detta har skapat en situation där övriga kommuner i landet/länet numera sponsrar kulturen i Stockholm.

En kultur som ska vara till för alla. Utom för Stockholms skolbarn som har lärare som går på knäna och en skolpeng som inte räcker till! Det handlar inte enbart om kulturen. Det handlar om den välfärd som era föräldrar byggt upp och som våra politiker godtyckligt och väldigt enkelt monterar ned.

Madeleine och ni andra som tror på Kulans kraft. Följ med oss under en vecka och prova det arbete som vi gör. Sätt dig och ring till skolorna och försök att sälja föreställningar i Stockholms kommun. Prova att sälja på riktigt. Om du får tag på någon endaste lärare så har du gjort ett gott arbete. Eller följ med vår ensemble som reser land och rike runt. Upplev den glädje som barnen och lärarna känner. Men var också med när vi river och bygger.

Vi är inte lata. Vi är inte okunniga och klagar inte så fort någon som du försöker göra något "bättre". Läs vår ekonomiska redovisning. Titta på de bidrag vi får och den skatt vi betalar till Stockholms kommun. Räkna själv ut och du får se att de pengar som kommunen lägger ut som lån till oss, de pengarna får ni också tillbaka många gånger om. Då kanske du förstår att det ni lånar ut är något som ni får tillbaka med ränta. Alltså är vi egentligen inga bidragstagare. Vi är låntagare och ni är riskkapitalister. Som oftast får tillbaka summan med ränta.

Jag tror att du kan lära dig ett och annat av att arbeta på vår teater. Lite ödmjukhet. Lite tacksamhet. Lite förståelse över andra människors verklighet. Framförallt du skulle vara med om en riktig verklighet. Den som vi andra människor lever. Även om du ser oss som ett särintresse.

Max Lundqvist, Teater KAOS

Marina Abramovic är en Serbisk fri scenkonstnär. Med knappa resurser levde hon i många år spartanskt, i en liten buss, och utvecklade sin konst. För några år sedan lyfts hon plötsligt in på MoMA i New York. Hon säger själv att det var en mycket märklig upplevelse, att vid 63 års ålder plötsligt få denna uppmärksamhet och kommersiella framgång.

Teaterförbundets ordförande Anna Carlson har infört ett begrepp i debatten – den professionella fria scenkonsten. Carlson menar att den professionella fria scenkonsten är de som har egen scen, och stora löpande kostnader. Det är de som är proffsen. Och det är därför de skall få alla bidragspengarna. Proffsen. Amatörerna är således de som håller nere sina fasta kostnader. Som amatör bör man få små anslag. Man är ju trots allt amatör, utan egen scen. Carlson har skapat ett tydligt vi och dom, proffsen och amatörerna. Att Carlson inte talar om konstnärlig kvalitet beror väl helt enkelt på att hon inte intresserar sig för konstnärlig kvalitet. Säg mig Carlson - på vilken planhalva ska vi placera Marina Abramovic? Proffs eller amatör?

Jag heter Max Lundqvist, regissör och skådespelare sedan 80-talet. Med fokus på fri scenkonst.

Jag har genom åren blivit erbjuden att ta över två av de etablerade fria scenernas som finns här i Stockholm. För mig har det varit enkelt att tacka nej.

Fri scenkonst är för mig möjligheten att låta idéerna styra arbetet. Stanna vid en process, hinna gå vilse, börja om. Och möjligheten att avstå, vänta. Största möjliga publik varje gång. Varje produktion spänner över 2-3 år. En i taget. Det är varken nödvändigt eller ekonomiskt försvarbart, med en egen skattefinansierad scen.

Teater KAOS har gett 500 föreställningar. 56 000 besökare.

Beviljade anslag från Kulturförvaltningen: totalt cirka 200 000 under 25 år. Ett snitt alltså på 8000kr/år.

De senaste sju åren har KAOS tvingats lägga ner tre produktioner, efter uteblivna anslag. Och då hade vi redan jobbat med produktionerna i upp mot ett år.

Teater KAOS ger inte svagare teater än de med egen scen. Om KAOS bytte repertoar med någon av de som har egen scen, så skulle ingen protestera mot att den teatern fortsätter att få 1,6 miljoner/år. Det är inte den konstnärliga kvaliteten som brister. Nej, vi arbetar utan egen scen, och då blir det istället 8000kr/år. Vi är ju amatörer.

Det var mycket glädjande när alla politiska partier, utom V, bestämde sig för att förändra Kulturförvaltningens stödsystem. Man insåg att det gamla systemet, som enbart bygger ett fåtal fria institutioner, inte är hållbart för en utveckling av ett vitalt fritt scenkonstliv i Stockholm.

Den fria scenkonsten är dans, teater, musik, opera, performance. Här ikväll är vi nästan bara teaterfolk. De flesta har varit med länge. Så gott som alla talare representerar en teatergrupp med egen scen, 15-20 stycken. Det är allt. Att inte bjuda in de andra konstarterna, eller informera om möjligheten att tala, är ett medvetet val. Sedan sätter Tf svansen i vädret, och påstår att det är ett öppet visionärt möte - för den framtida fria scenkonsten. Det är sådant som splittrar den fria scenkonsten, när vi istället borde samarbeta.

Om det finns någon kulturjournalist, eller recensent, som vill fördjupa sig i fördelningspolitiken - på riktigt - så ställer jag allt KAOS-material under 25 år till förfogande - inklusive varenda ansökan och redovisning.

Tack för ordet.

Andreas Boonstra, moment:teater

”I er ansökan ser vi att övergången från verksamhetsstöd till det mer projektbaserade kulturstödet inte riktigt har slagit igenom i alla delar.”

Står det i mailet. I telefonsamtalet från handläggaren får vi höra att: ni kan söka upp till fyra gånger per år men ni kan inte räkna med att få pengar till alla era program. Fyra dagar, inklusive helgen, har vi på oss att lämna våra kompletteringar.

Snart visar det sig att så gott som alla Stockholms fria scener har fått detta mail. Vi sitter alltså alla på varsitt håll, i panik och skriver kompletteringar. Jag skriver utifrån ett sorts kryphål vi hittar i mailet

”söker man för flera program måste det finnas något som binder dem samman, en röd tråd”

och vidhåller att vi söker en större summa för ett års programverksamhet Den blir ganska krystad, min röda tråd. Medan jag gör detta gnager det i mig. Tänk om ansökan ogiltigförklarats en gång till? Borde jag kanske dela upp den ändå? Är det slut nu?

Man kan visst kan söka för ett år! Till och med tre år. Man kan visst söka stöd för hyra. Det hela handlar nog mycket om ett missförstånd och olyckliga formuleringar. Säger tjänstemannen på mötet. Men, söker man skattepengar är det en väl rimligt att man berättar vad man ska göra med dem? Frågar han retoriskt. Det nya systemet fokuserar mycket mer på vad man vill göra än vad man gjort förut. När vi säger att våra ansökningar aldrig sett ut ”hej det är vi igen som gjorde så balla grejer 2005, nu vill vi ha mer pengar som vi tänker göra vad vi vill med, utan alltid handlat om vad vi vill göra och undrar på vilket sätt vår första ansökan egentligen var felaktig får vi inget riktigt svar. Har vi missuppfattat att vi fick det där mailet och samtalet?

29 kulturverksamheter får ökat stöd, säger politikern i pressmeddelandet. I listan finns moment med. MER pengar. Då är väl allt frid och fröjd? Missuppfattningar och obefogad oro?

Nej! Det här handlar inte om mycket eller lite pengar. Det här handlar inte om hur det går för just mig. Det här handlar om ett stödsystem som inte fungerar med verkligheten. Där verksamheter som beskrivit exakt vad de söker pengar för får tillbaka sina ansökningar för att de inte är tillräckligt projektlika.

Det nya kulturstödet ÄR ett projektstöd. Verksamheter med egen scen och fasta kostnader får svårt att på ett vettigt sätt beskriva sin verksamhet och sina visioner efter en mall som så uppenbart är anpassat till projekt.

Det nya stödsystemet skapar ängslighet och ett osunt konkurrenstänk. När ett av syftena med kultursystemet är att fler aktörer ska in utan att de totala anslagen höjs nämnvärt säger det sig självt att det kommer ske på bekostnad av andra. Vi kommer alltså att börja, i

den mån det inte redan sker, titta snett på varandra, undra varför den får så mycket och jag så lite. Detta kommer inte kallas avund eller bitterhet utan är själva grunden i politiken.

Det nya systemet kommer att skapa ansökningsproffs, ansökningarna kommer i allt större grad att handla om vad man tror kulturförvaltningen vill höra och mindre om vad man faktiskt vill göra.

Kalla saker vid dess rätta namn. En verksamhet är en verksamhet. Ett projekt är ett projekt. Båda finns, båda behövs och de har olika behov. Låt båda få söka för VAD DE ÄR. Utan krystade "röda trådar" och meningslösa nyord som PROGRAM och INLÅSNINGSEFFEKT.

Ture Rangström, Strindbergs Intima Teater

Hej! Ture Rangström heter jag. Jag är teaterchef och konstnärlig ledare för Strindbergs Intima teater. Jag är här med hela personalen. Hon heter Katharina Lind och är producent. Strindbergsteatern är en liten märkvärdig teater där Strindberg var verksam som husdramatiker och regissör för drygt 100 år sedan. Där och då skapades den första fria teatergruppen i Sverige. Den nya Strindbergsteatern återuppstod 2003 på initiativ av bland annat Stockholms stad. Teatern tillhör det svenska kulturarvet.

Trots små ekonomiska ramar och en jättelik hyra bedriver vi en omfattande konstnärlig verksamhet i "Strindbergs anda". Vi spelar året runt. Sedan starten har vi framfört över 80 pjäser. Merparten är av Strindberg. De flesta är egna produktioner. Siffrorna rymmer nyskrivet svenskt, barndramatik och nedslag i olika genrer. Strindbergs Intima teater har internationellt renommé. Gästspel och turnéer står på programmet.

Det lyckosamma konceptet bygger på samarbeten med fria scener, utländska teatrar, små teatergrupper, stora kulturinstitutioner och enskilda kulturutövare. Om ni undrar var de "unga begåvade" håller hus så är det hos oss. Vi är mycket stolta över vår fina öppna teater.

Den 12 september i år blev jag riktigt förbannad då jag tillfullo insåg att effekterna av det nya bidragssystemet från KF skulle ta död på den teater jag varit med om att blåsa liv i. Vi fick bakläxa på vår ansökan och fick nya häpnadsväckande direktiv. Jag skrev en debattartikel i Svenska Dagbladet som blev starten på en skogsbrand. Det är skönt att känna att man inte är ensam om sin upprördhet.

Det handlar ytterst om konstnärlig frihet. Det handlar om kontroll och byråkrati. Vi pratar om konstnärlig kvalitet. Inte om kvantitet. Det gäller långsiktighet och självbestämmande. Det handlar om förtroende och tillit. De fria scenerna är en tillgång och konstnärlig kraft i kulturlivet. Nu som förr som alltid. Att förminska oss till "särintressen" har något av panik över sig. Våra kontakter med Kulturförvaltningen har alltid varit okey och korrekta. Nu marscherar man in under nytt nom-de-guerre. "Kulturstrategiska staben" gör entré. Har ingen varnat för obehagliga associationer? Sitter ÖB i Stadshustornet? Eller är Katla på väg ut?

Att förvalta kultur är en svår och grannlaga uppgift. Både för anslagsgivare och utövare. Strindbergsteatern förvaltar ett kulturarv men är samtidigt en modern fri scen med små resurser och ett storslaget uppdrag. Vi behöver hjälp för att överleva. Vi kan inte flytta till någon annan lokal när hyran blir för hög. Strindberg är den röda tråd som binder oss med Stockholms kulturliv och Kulturförvaltningen. Vi är beroende av årliga bidrag och ett bra förtroendefullt samarbete. Men vi tänker aldrig sälja vår själ för att krypa in nya usla modeller och stödsystem som har så dålig passform. Det anser både jag och August Strindberg.

Sophia Artin, Galeasen

En lista från Galeasen

- Ändra det nuvarande stödsystemet. Återinför verksamhetsstödet kombinerat med projektstöd och utvecklingsstöd.
- Förvaltningen måste kunna skilja på professionella grupper, semi professionella och amatörer. Även kunna skilja mellan en säljande retorik i storartade framtida framgångssagor och faktisk konstnärlig verkshöjd .
- Förstå att vi som är etablerade välkomnar nya grupper men är kritiska mot att vi ställs emot dem , " de fria grupperna är provocerade av nya unga begåvningar" citat M S " ni sitter som proppar" citat, Jonas Uebel i rollen som Madeleine Sjöstedt vid möte på Stadshuset i oktober,.
- Skriftlig kommunikation efterlyses, vi fick ett samtal att vår ansökan i år var ej godkänd, då den andades verksamhet. Nu får man ha verksamhet om vi tolkar det rätt, den informationen kan man tillgodogöra sig medialt. . Beslut om 2014 års stöd tas den 26 november, fp och Madeleine Sjöstedt valde att kommunicera beskeden, dvs förslagen, i förhand med ett pressmeddelande till TT Spectra i fredags .
- Förvaltningen måste se hela det fria kulturlivet under ett tak, inte kräva att samtliga kriterier uppfylls av varje enskild sökande
- Utveckling av referensgruppen, idag är det 1+ personer som är rådgivande och de ska ha koll på hela det fria kulturlivet. Vår erfarenhet förra året, sänkning 285.000 kr, motivering för fortsatt stöd: långsiktig potential att uppnå konstnärlig kvalitet. Prioritet: låg.
- Stöd är inte enbart finanser utan det bör finnas ett förtroende : att teatrarna kan tänka, arbeta och åstadkomma .
- Konst är ingen produkt och publiken är ingen kund.

Birgit Hageby, Sveriges Dramatikerförbund

Sveriges Dramatikerförbund har ca 670 medlemmar.

Förbundet bistår vid kontraktsskrivning och förhandlar fram alla typer av avtal för manusförfattare.

Jag trodde vi hade en regering, som hyllade individens frihet, och skydde allt, som liknar överhetsmissbruk och byråkratins seger över den enskilde företagaren.

Men –

Återigen ligger den runda klossen framför det fyrkantiga hål, där den inte kan passa in.

Återigen ska den med våld in till varje pris, istället för att den fyrkantiga öppningen anpassas, så den kan rulla in med SINA arbetsvillkor, SINA skattenivåer och SINA pensionsbehov.

Det är FÖRNEDRANDE att ständigt vara tvungen att stå med mössan i hand, och redogöra för hur meriterad, begåvad och outhärlig man är.

JÄMT!

OAVBRUTET, ÅR UT OCH ÅR IN!

UNDER HELA SITT ARBETSLIV!

Det tär på självförtroendet.

Det självförtroende, som är så nödvändigt för konstnärligt skapande!

Dramatikernas uppgift är att undersöka verkligheten utan rädsla.

Om nuvarande kulturpolitik med stelbenta regler och godtyckliga belöningar skulle leda till en ängslighet och självcensur ute på våra teatrar, blir deras samarbete med pjäsförfattarna, ett produktionsarbete, som kräver framförhållning, planering och tillit, lidande.

Grunden för allt manusarbete är yttrandefrihet, all typ av förhandscensur är emot Grundlagen.

Efter alla lägesspaningar ska följa en framtidsvision.

Kulturförvaltningens förtroende hos teatern kan inte bli lägre.

Nu måste politikerna se till att det förtroendet återupprättas, och skapa ett klimat, där alla får en möjlighet att andas, komma ut ur dimman och se framåt.

Om teater kan jämföras med annan forskning, skiljer den sig på avgörande punkter.

När forskaren, efter omfattande ansökningsarbete får sin slant, kan hen ägna sig koncentrerat åt sin forskning .

Teater är ett forskningsarbete, som kontinuerligt bedöms av recensenter och publik. Om inte kvalitetsnivån upprätthålls och efterfrågan finns, upphör verksamheten. Och det, utan något nådaskott ifrån byråkraterna!

Självklarheter uttalas i en strid ström vid ett sådant här tillfälle. Det enda som behöver sägas nu, är egentligen –

Man kan inte ha ett anslagssystem, inskränker på teatrarnas konstnärliga frihet! Ett sådant system kan leda till förhandscensur. Då förlorar samhället en av sina viktigaste demokratiska plattformar.